

3. Mike Kaput. (2024) How AI Can Help You Pick Strategies and Audiences That Yield the Best Results. Marketing AI Institute. URL: <https://www.marketingaiinstitute.com/blog/epsilon-spotlight>
4. N. Thompson (2024) How to Create an AI Marketing Strategy That Drives Real Impact. URL: <https://www.copy.ai/blog/ai-marketing-strategy>

УДК 657.1

Н.О. Лобода, канд. екон. наук, доц. (*ЛНУ ім. І. Франка, Львів*)

О.М. Чабанюк, канд. екон. наук, доц., ст. наук. співроб. (*ЛТЕУ, ЛНДІСЕ, Львів*)

КІБЕРБЕЗПЕКА В ОБЛІКОВІЙ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Інформаційна революція ХХ сторіччя у світі та подальший невпинний розвиток інновацій сьогодення не залишає жодної сфери діяльності людства поза межами впливу новітніх інформаційних технологій, і облік не став винятком.

В сучасних умовах, коли українська економіка інтегрується у світовий європейський простір, збільшення обсягів інформації, що надається підприємствами, постає питання про швидкість, якість, точність ведення бухгалтерського обліку [1]. Одним із напрямків удосконалення управління діяльністю підприємства є впровадження сучасних інформаційних систем, які забезпечують оперативність, якість, надійність процесів збору, обробки і зберігання інформації та оптимізацію управлінського персоналу підприємства. Застосування цифрових технологій бізнес-процесів будь-якого підприємства є невід'ємною частиною та запорукою його розвитку [2]. Розвиток цифрової економіки зробив можливим використання програмного забезпечення для ведення обліку та складання фінансової звітності.

У сучасних умовах інформаційного світу у процесі цифрової трансформації обліку комп'ютеризація є ключовим аспектом, адже основне його завдання – підвищення якості роботи як бухгалтерів, так і бухгалтерії в цілому. Програмне забезпечення – це той інструментарій, за допомогою якого бухгалтер може вести весь процес опрацювання даних починаючи з введення в машину інформації і закінчуючи одержанням реєстрів бухгалтерського обліку. Програмне забезпечення для бухгалтерського обліку - це комп'ютерний додаток, який допомагає підприємствам записувати та обробляти всі свої облікові операції одночасно [3, 4].

Водночас разом з перевагами і новими можливостями цифрової трансформації облікових процесів компанії стикаються зі значними викликами: збільшення кількості кібератак (як повідомляє пресслужба Держспецзв'язку, в 2023 році в Україні кількість кібератак зросла, порівняно з 2022 роком, на 15,9% до 2543 інцидентів), проблема захисту інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах, несанкціонований доступ до інформації, несанкціонованої її модифікації або порушення цілісності, викрадення

персональних даних працівників компанії, а також особистої закритої інформацію компанії, поширення шкідливого програмного забезпечення, спроби WEB-атак, фішинг, DDoS-атаки. Аналізуючи даний перелік можна констатувати, що основна суть кібератаки полягає в неправомірному отриманні фінансової вигоди різними способами: 1) викрадення коштів з розрахункового рахунку компанії або у працівників компанії; 2) крадіжка особистої закритої інформації компанії та в подальшому шантаж керівництва про розповсюдження її в мережі Інтернету; 3) отримання фінансової винагороди за не розповсюдження конфіденційної інформації. Саме тому, в різних країнах світу проблема кібербезпеки набуває неабиякої важливості.

Вирішення цих проблем потребує як для держави, так і для бізнесу впровадження ефективної, надійної та продуктивної системи кібербезпеки та кіберзахисту як національному, так і на місцевому рівні [5].

Проаналізуємо оцінку ступеня готовності різних держав світу (в т.ч. України) до захисту інформації в кіберпросторі використовуючи Національний індекс кібербезпеки (National Cyber Security Index, NCSI) та Рівень цифрового розвитку (Digital Development Level – DDL) (табл. 1).

Таблиця 1 – Рейтинг країн за індексами захисту інформації в кіберпросторі та цифрового розвитку станом на 01.09.2023 р.

Рейтинг	Країна	Національний індекс кібербезпеки (National Cyber Security Index, NCSI)	Рівень цифрового розвитку (Digital Development Level – DDL)	Різниця (+,-)
		Оцінка	Оцінка	
1	Бельгія	94,81	74,07	+20,74
2	Литва	93,51	67,34	+26,17
3	Естонія	93,51	75,59	+17,92
4	Чехія	90,91	69,21	+21,70
5	Німеччина	90,91	80,01	+10,90
6	Румунія	89,61	59,84	+29,77
7	Греція	89,61	64,02	+25,59
8	Португалія	89,61	68,64	+21,15
9	Велика Британія	89,61	79,96	+9,65
10	Іспанія	88,31	72,21	+16,10
11	Польща	87,01	65,03	+21,98
12	Австрія	85,71	75,76	+9,95
13	Фінляндія	85,71	78,35	+7,36
14	Саудівська Аравія	84,42	63,89	+20,53
15	Франція	84,42	77,29	+7,13
16	Швеція	84,42	81,51	+2,91
17	Данія	84,42	82,68	+1,74
18	Хорватія	83,12	64,63	+18,49
19	Словаччина	83,12	65,44	+17,68
20	Нідерланди	83,12	81,86	+1,26
...				
24	Україна	75,32	55,96	+19,36
...				
169	Домініка	3,90	56,90	-53,00

Джерело: <https://ncsi.ega.ee/compare/>

Аналізуючи дані таблиці 1 можна зробити висновок, що лідером рейтингу Національного індексу кібербезпеки (National Cyber Security Index, NCSI) стала Бельгія, другу сходинку посіла Литва, третю - Естонія. Україна в цьому рейтингу займає 24 місце (в 2019 році Україна посідала 29 місце з оцінкою 63,64). Такий результат для нашої держави є великим досягненням.

Враховуючи воєнні дії (в результаті війни Україна зіткнулася з багатьма проблемами: руйнування інфраструктури, обстріли, окупація, зупинка підприємств, міграція, логістичні збої, гуманітарні кризи, закриття бізнесу [6]), необхідно відзначити серйозні напрацювання наполегливої спільної роботи держави, бізнесу та громадянського суспільства щодо створення та запровадження системи швидкого реагування на надзвичайні події в критично важливі інформаційній інфраструктурі та усунення наслідків кібератак.

Важливу роль у впровадженні заходів кібербезпеки для українського бізнесу відіграє нормативно-правовий акт Закон України "Про захист персональних даних", який встановлює вимоги щодо обробки та збереження конфіденційної інформації. Паралельно з цим, зростають вимоги до відповідності нормативним актам та міжнародним стандартам (GDPR та ISO/IEC 27001), які регламентують захист даних і вимагають від компаній впровадження комплексних заходів кібербезпеки.

Враховуючи результати проведеного дослідження можна зробити висновок, що кібербезпека повинна бути інтегрована у всі етапи цифрової трансформації - від планування до впровадження нових технологій. Виконання нормативних вимог як на міжнародному, так і на національному рівнях, допоможе забезпечити високий рівень безпеки, що сприятиме стабільності бізнесу та збереженню довіри з боку клієнтів і партнерів.

Інформаційні джерела

1. Бухгалтерський облік : [навч. посібник] / Н.О. Лобода, О. М. Чабанюк. К.: АЛЕРТА, 2022. 224 с.
2. Лобода Н.О., Чабанюк О.М., Шевчук Ю.І. ІТ-процесінг у національній обліковій практиці. *Науково-практичний журнал "Економічні студії"*. 2019. Вип. 4 (26). С. 97-100.
3. Чабанюк О.М., Лобода Н.О., Кузьмінська К.І. Бухгалтерський облік та прикладні програмні рішення. *VAS бухгалтерія : навч. посібник*. К.: АЛЕРТА, 2024. 234 с.
4. Чабанюк О.М., Лобода Н.О. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях : навч. посіб. К.: АЛЕРТА. 2023. 212 с.
5. Лобода Н.О., Чабанюк О.М., Кольба Р.М. Діджиталізація як функція облікової діяльності: коронакриза як контекст. *Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу: тези виступів Міжнар. наук. конф. (5-6 листопада 2020 р.)*. - Житомир: Житомирська політехніка, 2020. С. 337-338.
6. Bondaruk, T., Medynska, T., Nikonenko, U., Melnychuk, I., **Loboda, N.** (2023). Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 4, pp. 1097-1102.